

Nr 48.

Av herr **Jonsson**, om bidrag till Lycksele kommun för anskaffande av bostad åt provinsialläkare.

En väsentligt bidragande orsak till den särskilt i lappmarken under en följd av år rådande läkarbristen har ansetts vara bristen på lämpliga lokaler. I syfte att avhjälpa sistnämnda brist, som även i Lycksele provinsialläkardistrikt gjort sig gällande, och såmedelst söka medverka till att läkartjänsten hölles besatt, beslöto kommunalfullmäktige i Lycksele att uppföra en läkarbostad för en beräknad kostnad av 86,621 kronor vartill komme kostnaden för tomt, 2,500 kronor, samt för vägar, stängsel m. m. minst 3,000 kronor eller tillhopa i runt tal 92,000 kronor. Vid beslutets fattande togo kommunalfullmäktige för givet, att statsbidrag skulle erhållas i överensstämmelse med av 1921 års riksdag fattade beslut.

I kungörelse den 2 december 1921 nr 687 angående statsbidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden stadgas, bland annat, att statsbidrag utgår med högst en tredjedel av de beräknade byggnadskostnaderna eller köpesumman, däri inräknad utgift för nödiga uthus men ej för tomt, dock högst med 30,000 kronor för varje bostad.

Bostaden må ej omfatta mer än sex rum och kök, avsedda för läkaren och hans familj, samt tre mottagningsrum eller, om läkarmottagning kan anordnas i sjukstuga, ett mottagningsrum.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 25 februari 1922 hemställde Lycksele kommun om statsbidrag för ifrågavarande provinsialläkarbostad till belopp av 30,000 kronor. Grunden till byggnaden hade lagts hösten 1921. Byggnadsarbetena i övrigt skulle påbörjas den 15 april 1922 och vara avslutade före den 15 september samma år, så att bostaden kunde tagas i bruk den 1 därpåföljande oktober. Ritningar och kostnadsförslag bifogades. Byggnadskostnaden beräknades till 86,621 kronor vartill komme kostnaden för tomt, 2,500 kronor, samt för anordningar för vägar, stängsel m. m. med minst 3,000 kronor.

Ansökningen överlämnades av länsstyrelsen med tillstyrkande yttrande till medicinalstyrelsen, som efter att hava hört byggnadsstyrelsen, överlämnade framställningen till Kungl. Maj:t.

Byggnadsstyrelsen anförde i skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 april 1922 följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 3 saml. 19 häft. (Nr 48—51.)

De uppgjorda ritningarna finner byggnadsstyrelsen i och för sig tillfredsställande. Emellertid har i Kungl. Maj:ts kungörelse den 2 december 1921 angående statsbidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare i landsbygden, föreskrivits, att dylik bostad då, såsom fallet är i Lycksele, provinsialläkarens mottagning äger rum i sjukstugan, ej må innehålla mer än ett mottagningsrum, vartill komma sex bostadsrum och kök för läkarens privata bruk. Föreliggande förslag avser dock en byggnad, inrymmande mottagningsrum med förrum samt undersökningsrum och väntrum. För de sistnämnda två rummen torde därför statsbidrag icke kunna medgivas. De sex bostadsrummen i byggnaden hava erhållit onödigt stort mått, varjämte övre hallen givits sådan storlek och form, att den enligt byggnadsstyrelsens åsikt bör betraktas såsom rum, varigenom rumsantalet i själva verket således skulle utgöra sju rum förutom mottagningsrum och kök. Källare har föreslagits under hela huset, vilket icke heller torde vara av behovet påkallat.

Dessa förhållanden hava medfört, att kostnadsberäkningen för byggnaden, mot vilken i och för sig byggnadsstyrelsen icke har något att erinra, slutar å en så hög summa som 86,621 kronor, tomtens inhägnad häri ej inberäknad. Emellertid har av arkitekten J. Åkerlund i oktober 1920 uppgjorts typritningar till provinsialläkarbostäder för, bland annat, Norrland, vilka, enligt styrelsens åsikt, motsvara alla rimliga krav på en dylik bostad. Då en byggnad, enligt de av dessa ritningar, som torde närmast motsvara det i Lycksele föreliggande behovet, torde kunna uppföras för omkring 50,000 kronor, vartill bör komma kostnaden för uppförandet av en täckt veranda, 1,000 kronor, eller sammanlagt omkring 51,000 kronor, synes denna summa böra läggas till grund för beräkning av statsbidragets storlek, vilket således icke lär böra utgå med högre belopp än 17,000 kronor.

Medicinalstyrelsen anförde i skrivelse till Kungl. Maj:t den 25 april 1922, att styrelsen i likhet med byggnadsstyrelsen hölle före, att provinsialläkarbostaden i Lycksele beräknats för stor. Två mottagningsrum och ett annat rum vore överloppsrum. Däremot ansåg styrelsen icke, att man under godkännande av byggnadsstyrelsens yttrande kunde göra avdrag å statsbidragen för de överflödiga rummen. Statsbidrag kunde alltså icke utgå i förevarande fall förrän rättelse i byggnadsförslaget skett.

Härefter anförde kommunen i en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse den 12 maj 1922, bland annat, följande:

Båda förstnämnda styrelser hålla före, att bostaden beräknats för stor, och anse, att ej mer än ett rum kräves för läkarens mottagning, enär sådan kan anordnas i Lycksele sjukstuga. Härav framgår, att dessa styrelser ej känna till förhållandena härstädes. Lycksele sjuk-

stuga är alldeles för liten för att läkaren där skall kunna på ett nöjaktigt sätt hava sina mottagningar. Där finnes endast ett mindre rum för läkarens mottagningar och i samma rum verkställas operationer m. m. I sjukstugans korridor, vari dess patienter hava sitt samlingsrum, är även väntrum för dem, som skola söka läkaren, vilket är i högsta grad olämpligt, enär de sistnämnda kunna vara behäftade med smittosamma sjukdomar. Hittills har läkaren på grund av nuvarande läkarbrist varit nödsakad hava sina mottagningar delvis i sjukstugan. Men med hänsyn till de långa avstånd, som befolkningen inom detta distrikt, (i ytvidd dubbelt så stort som Blekinge län), har för att söka läkaren, kommer det att vålla olägenheter att på bestämd mottagningstid behöva söka honom i sjukstugan, och befolkningen har på grund därav hittills fått söka läkaren på andra tider än bestämda mottagningstimmar. Härav framgår tydligen, att läkarmottagningarna ej kunna anordnas i sjukstugan, och då därtill kommer, att ett lappmarkslasarett är ifrågasatt att uppföras i Lycksele, och då sjukstugan kommer att indragas, har kommunen varit nog förutseende att bygga så, att läkarens mottagningar kunna anordnas i bostaden.

Kommunen påpekade vidare, att grunden till ifrågavarande läkarbostad uppförts hösten 1921 och således innan förutnämnda kungörelse utkommit.

I förnyat yttrande till medicinalstyrelsen den 1 juni 1922 anförde härefter byggnadsstyrelsen:

Det torde närmast tillkomma medicinalstyrelsen att bedöma, huruvida såsom från Lycksele kommun framhållits, sjukstugan är otjänlig för läkarens mottagningar. Även om så skulle vara fallet, måste byggnadsstyrelsen fortfarande vidhålla sin förut uttalade mening, att i bostaden anordnats flere rum än i den tillämpliga författningen under sådant förhållande avses, emedan bostaden måste anses innehålla för läkarens privata bruk sju rum och kök, då övre hallen givits sådan storlek och form, att den borde räknas såsom rum, ävensom att bostaden även i övrigt måste anses rikligt tilltagen.

För sin del kunde emellertid byggnadsstyrelsen icke finna dessa förhållanden utgöra hinder för tilldelande av statsbidrag åt kommunen, om blott såsom grund för beräkningen av detta lades den beräknade kostnaden för uppförande i orten ifråga av en byggnad enligt den av de uppgjorda typritningarna, som svarade mot det förefintliga behovet. I skrivelsen den 6 april 1922 hade byggnadsstyrelsen anfört, att en byggnad inrymmande, bland annat, endast ett mottagningsrum, skulle enligt de angivna typritningarna kunna uppföras för 51,000 kronor, inberäknat kostnaden för en täckt veranda, i vilket fall statsbidraget

skulle utgå med 17,000 kronor. En byggnad med ytterligare två mottagningsrum skulle, enligt styrelsens beräkning, efter typritningarna kunna uppföras för en kostnad av omkring 60,000 kronor. Skulle i föreliggande fall en dylik bostad anses motiverad, funne byggnadsstyrelsen, att statsbidraget borde utgå med högst en tredjedel härav eller med i runt tal 20,000 kronor.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 juni 1922 anförde slutligen medicinalstyrelsen.

I likhet med byggnadsstyrelsen hölle styrelsen före, att övre hallen givits sådan storlek och form, att den borde räknas såsom ett rum, och att således rummens antal överskredde det i författningen beräknade. Då emellertid grundläggningsarbetet, enligt vad av kommunen nu angivits, redan avslutats, vilket skett redan innan gällande kungörelse i ämnet blev för kommunen känd, och då byggnadsarbetet i övrigt redan nu påginge, torde hinder föreligga att få annat än mindre ändringar vidtagna i byggnadsplanen till avhjälpande av de utav byggnadsstyrelsen anmärkta oegentligheterna vid den föreslagna bostaden. Någon svårighet att nu uppföra en täckt veranda i stället för en öppen sådan torde i varje fall icke förefinnas. Styrelsen ville för den skull, under godkännande i huvudsak av de insända ritningarna och under förutsättning att de av byggnadsstyrelsen framställda anmärkningarna iakttagas i den mån så nu kunde ske, tillstyrka statsbidrag för ifrågasvarande läkarbostad att utgå med högst det belopp, som av byggnadsstyrelsen angivits såsom skäligt eller 20,000 kronor.

Kungl. Maj:t förklarade genom beslut den 18 augusti 1922 kommunens framställning icke kunna bifallas.

Då förhållandena å Lycksele sjukstuga äro sådana, att läkaren ej har annat »mottagningsrum» än operationsrummet, har kommunen ansett det ofrånkomligt att i bostaden inrätta erforderliga mottagningsrum. Givet är, att kommunen *icke* inrättat sådana rum, därest läkaren kunnat hava sina mottagningar å sjukstugan. Fördenskull synes det vara billigt och rättvist, att kommunen tillerkännes statsbidrag åtminstone enligt av byggnadsstyrelsen angivna grunder eller 20,000 kronor.

På grund av det anförda får jag hemställa, att riksdagen måtte besluta

att anvisa ett belopp av 20,000 kronor att utgå till Lycksele kommun som bidrag till uppförande av bostad för provinsialläkaren.

Stockholm den 19 januari 1923.

Ernst Jonsson.